

Thornton Wilder

**Üle
noatera**

The Skin of Our Teeth, 1942

KOMÖÖDIA
kahes vaatuses

Inglise keelest tõlkinud
Kalle Hein

Esietendus 19. oktoobril 2024
Endla Teatri Suures saalis

lavastaja

Tiit Palu (Teater Vanemuine)

kunstnik ja kostüümikunstnik

Iir Hermeliin

valguskujundaja

Margus Vaigur

muusikalised kujundajad

Tiit Palu ja **Feliks Kütt**

koreograaf

Laine Mägi

etenduse juht

Anu Hövel

valgusmeistrid

Iiris Purge ja **Karmen Tellissaar**

helimeistrid

Siim Rohtväli ja **Janek Vlassov**

kostümeerija

Kärt Altjõe

grimeerija

Ivi Smeljanski

lavameistrid

Janek Lipponen, **Fred Laur** ja **Ando Loosaar**

Osades:

Sabina, perekond Antrobusi teenijanna

Carita Vaikjärv

Proua Maggie Antrobus

Piret Laurimaa (Teater Vanemuine)

Härra George Antrobus

Andrus Vaarik

Gladys, nende tütar

Fatme Helge Leevald

Henry, nende poeg

Priit Loog

Muusa, ennustaja Esmeralda ja
kostüümilao juhataja proua Hester

Kati Ong

Mammut, muusa ja
preili Somerseti toatüdruk Ivy

Astra Irene Susi

Härra Fitzpatrick, Telegraafipoiss ja Homeros

Tambet Seling

Dinosaurius, Mooses ja härra Tremayne

Sten Karpov

Arst ja publikuteenindajate pealik Fred Bailey

Ando Loosaar

Muusa

Anu Hövel

Imetajate Ordu konverentsi delegaadid

Astra Irene Susi,

Sten Karpov, Tambet Seling

Härra Wilder, miks te kirjutate?

Thornton Wilder: Selleks, et avastada oma riulilt uusi raamatuid, mille lugemist ma naudiksin või et näha laval uusi näidendeid, mis mind köidaksid.

Kas teie raamatud ja näidendid täidavad selle ootuse?

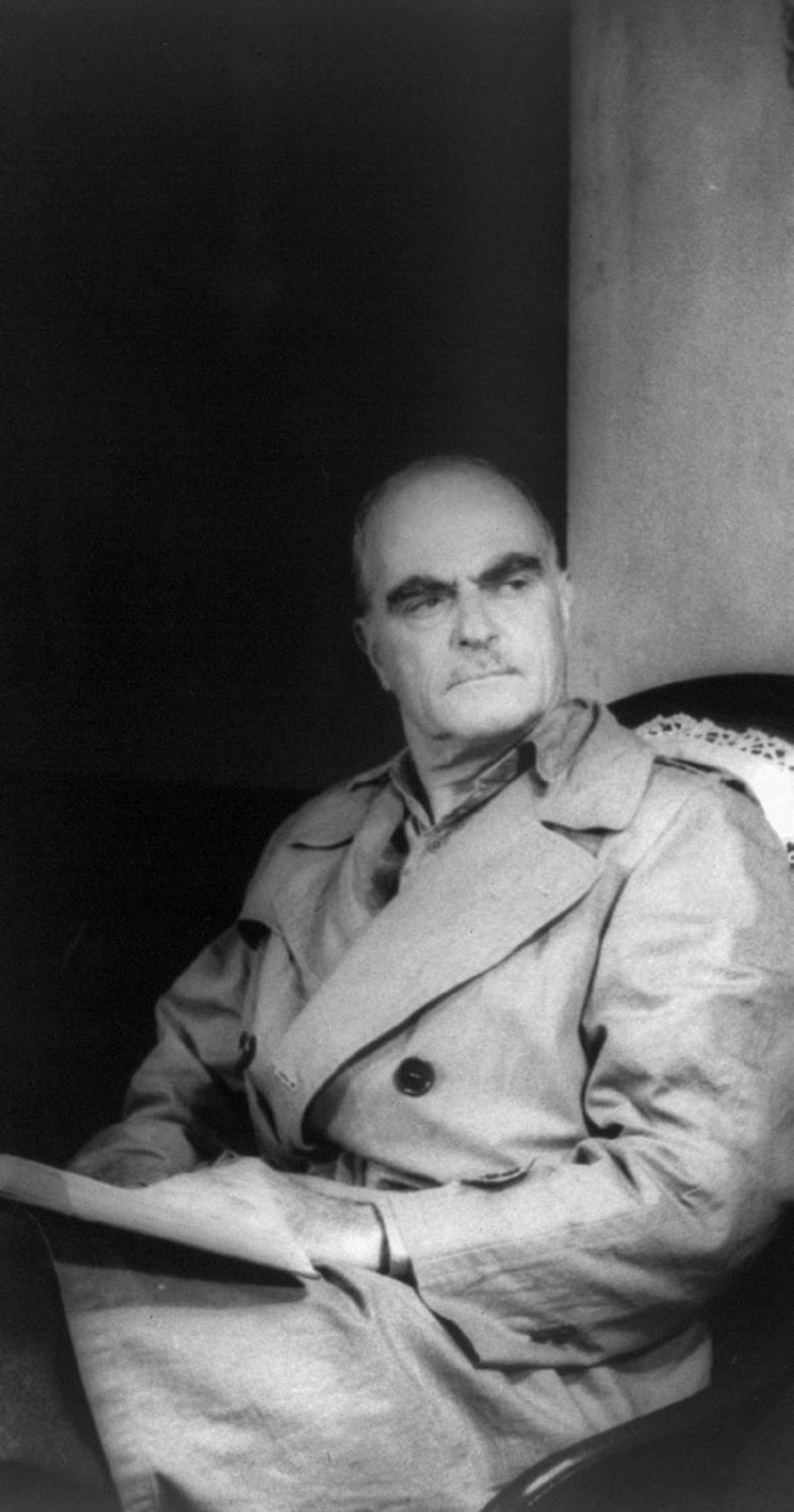
Thornton Wilder: Ei.

Kas nad valmistavad teile pettumust?

Thornton Wilder: Ei, ma ei ütle neist lahti. Ma lihtsalt vastan teie küsimusele – nad ei täida seda ootust. Autor ei saa kahjuks kunagi kogeda tunnet, mida tähendab lugeda oma tööd raamatuna, mida sa pole kunagi varem lugenud. Ja siiski innustab see ootus mind iga uue töö puhul. Just sellepärast on esimesed kuud uue projektiga nii nauditavad – sa näed raamatut juba köidetuna või näidendit juba lavastatuna ja sul on illusioon, et saad seda lugeda või vaadata kui kellegi teise loomingut, mis sulle naudingut pakub.

Siis ei mängi teie kirjutamisimpulsis mingit osa kõik need muud motivaatorid, mida teised kirjanikud on esile toonud – nagu soov jagada oma kogemustel põhinevat või õigustada oma elu luues midagi, mis loodetavasti on hea?

Thornton Wilder: Ma arvan, et need on samuti olemas, aga ma eelistan neid teadvuse tasandist allpool hoida. Mitte sellepärast, et nad tunduksid liiga pretensioonikad, vaid sellepärast, et nad võivad töö liiga pingeliseks muuta. Kahjuks ei saa häid asju luua lihtsalt otsusega luua midagi head, vaid sellega, et rakendada end täielikult selle konkreetse endale esitatud idee või projekti teenistusse. Ma tunnen end alati ebamugavalt, kui kuulen noori kunstnikke intervjuudes rääkimas „tõest“, „inimlikkusest“ ja sellest „mis on kunst?“, aga mind rõõmustab, kui nad räägivad pigmendist, flöödi madalama registri tämbriest, murrete õigekirjast või Henry James’i „teadvuse keskmest“.

Autorist

Thornton Niven Wilder sündis 17. aprillil 1897. aastal Ameerika Ühendriikides Kesk-Läänes Wisconsinis osariigis Madisonis. Osa tema lapsepõlvest möödus Hiinas, kuna Thornton'i isa oli Ühendriikide peakonsul Hong Kongis ja Shanghais. Perekonna peamiseks elukohaks sai aga California, kus möödus tulevase kirjaniku noorusest ligi kümme aastat. Erinevates koolides õppides alustas ta ka näidendite kirjutamist ning lõpetas 1915. aastal Berkeley High School'i. California koolidele järgnes tugeva evangelistliku kallakuga Oberlini kolledž Ohios ja Yale'i ülikool Connecticutis, kust noormees sai ka bakalaureusekraadi.

Esimese maailmasõja viimastel kuudel teenis Wilder lühikest aega ka rannakaitse suurtükiväes, kuid nii nagu Faulkneril ja Fitzgeraldil jäi ka temal tõeline sõda nägemata.

Kahekümnendate aastate Euroopa oli magnet, mis tõmbas noori ameeriklasi, kes pidasid plaani kirjanduses läbi lüüa. Enamik neist suundus Pariisi, kuid Wilder valis Rooma, õppides seal aastakese arheoloogiat ja itaalia keelt ja kirjandust. Magistrikraadi kaitses Wilder aga 1926. aastal Princetoni ülikoolis, erialaks prantsuse kirjandus. Samal aastal nägi trükivalgust ka tema esimene romaan „Kabala“ (*The Cabala*) ning American Laboratory Theatre'is lavastati tema juba 1920. aastal kirjutatud esiknäidend „Pasun hüüab“ (*The Trumpet Shall Sound*). Pärast Itaaliast naasmist alustas Wilder ka oma õpetajakarjääri, sellest kujunes üks tema suurimaid kirgi, mida ta teenis algul New Jersey's Lawrenceville'i erakoolis

prantsuse keelt ja kirjandust õpetades ning hiljem Chicago ülikoolis võrdleva kirjandusteaduse ja kompositsiooni õppejõuna.

Wilderi esimene Euroopas käik ei jäänud viimaseks. Järgmistel aastakümnetel ületas ta veel palju kordi Atlandi ookeani ja viibis vahel mitmeid kuid Inglismaal, Prantsusmaal, Itaalias, Saksamaal ja Austrias. Wilder oli üldse väga liikuv ja püsimatu kirjanik. Tema alaliseks elukohaks kujunes väike Hamdeni linnake New Havenis, kuhu ta tänu 1927. aastal ilmunud romaani „San Luis Rey sild“ (*The Bridge of San Luis Rey*) menuga kaasnenud majanduslikule sõltumatusele oma perele kodu ehitas, kuid siingi elas ta ise harva ja lühikesi ajavahemikke. Wilder rändas palju ka Ühendriikides, pidades loenguid või lihtsalt otsides seda õiget rahulikku kohta, kus saaks kirjutada.

Thornton Wilderit kui isiksust iseloomustasid samaaegselt tihe sotsiaalne suhtlus teiste inimestega ja üksiklase sõltumatus, mida ta kiivalt hoidis. Tema suur ja üllatavalt kirju tutvuskond ulatus raskekaalu poksi maailmameistrist Gene Tunney'ist moodsa kirjanduse *grand old lady* Gertrude Steinini ning ühel või teisel eluperioodil kuulusid tema sõpruskonda ka näiteks Ernest Hemingway, James Joyce, Sigmund Freud ning Laurence Olivier.

Teisest maailmasõjast võttis Thornton Wilder osa tegevteenistuses algul Ühendriikides ning hiljem, rinde laienedes, Alžeerias ja Itaalias ning tõusis lennuväe luureosakonna ohvitserina 1944. aastal kolonelleitnandiks. Kolleegid, kellega ta koos aega teenis, on Wilderit iseloomustanud kui osavat luureplaanide koostajat ja suurepärast strateegi.

Pärast sõda jätkus kõik nii nagu varem. Wilder reisis endiselt palju, pidas loenguid, tõlkis, mängis kaasa oma näidendite suveteatriprojektides, kirjutas artikleid, libretosid, näidendeid ja romaane ning tundis painavat masendust pikkadest loomingulistest mõõnaperioodidest ja tegijarõõmu uutest kordaminekutest, kuni ta 1975. aasta 7. detsembril oma New Haveni kodus suri.

Lehekülgedes mõõdetuna jäi Wilderi kirjanduslik pärand üsna tagasihoidlikuks. Kogu ta looming – seitse romaani ja seitse näidendit või lühinäidendite kogumikku – ei nõua endale täit kahte tuhandet lehekülge. Kuid tema tekste iseloomustab põhjalik viimistletus ja kujundlik tihedus esitatuna äärmiselt meisterlikus stiilis. Oma vaikselt moel oli Thornton Wilder kahekümnenda sajandi kirjanduse üks olulisemaid, võiks isegi öelda – revolutsioonilisemaid kirjanikke, kes kogu oma pika karjääri jooksul katsetas julgelt kirjanduslike vormide ja teemadega. Seitsmekümne viie aastasena kirjutas ta: „Iga mu romaan on teistest erinev. Teatriga on samamoodi ... Asi, mida ma praegu kirjutan, on jälle täiesti erinev kõigest eelnenust.“ Wilderi teoste rikkalikult mitmekesised tegevuspaigad, tegelased ja teemad on ühtaegu spetsiifilised ja globaalsed. Olles sügavalt läbi immutatud nii klassikalisest kui kaasaegsest kirjandusest, ühendab ta oma romaanides ja näidendites traditsioone ja modernsust, vaadeldes inimkogemuse argipäevaste ja üleelusuuruste dimensioonide vahelisi sidemeid. Oma teoste eest on ta pälvinud kümneid kodu- ja välismaiseid auhindu ning on tänini ainus kirjanik, kes on võitnud Pulitzeri preemia nii ilu- kui näitekirjanduse eest – tema romaan „San Luis Rey sild“ pälvis Pulitzeri romaaniauhinna 1928. aastal ning näidendid „Meie linnake“ ja „Üle noatera“ võitsid Pulitzeri draamapreemia vastavalt 1938. ja 1943. aastal.

”

Ma pean teatrit kõigist kunstivormidest suurimaks, kõige vahetumaks viisiks, kuidas inimene saab teisega jagada tunnet, mida tähendab olla inimene. /---/

Dramaturg on keegi, kes usub, et puhas sündmus, inimesi hõlmav tegevus, on kõitvam kui ükskõik milline kommentaar, mida sellele võib lisada. Laval on kogu aeg *praegu* – tegelased seisavad sellel minevikku ja tulevikku eraldaval noateral, mis on teadliku olemise olemus: sõnad tõusevad nende huultele vahetu spontaansusega. Romaan kujutab aga seda, mis *leidis aset* – ükskõik kui palju jutustaja ka ei püüaks end tagasi hoida, on selgelt kuulda tema häält, kui ta meenutab sündmusi, mis on juba möödunud ja mille ta on loendamatu teiste hulgast välja valinud, et need oma arusaama järgi meile ette kanda. Isegi kõige objektiivsemad romaanid on kantud autori emotsioonidest ja tema arvamustest elu, mõistuse ja kirgedega kohta.

Paradoks seisneb aga mitte niivõrd selles, et nii sina kui mina teame, et ka dramaturg valib, mida ta näitab ja mida tegelased ütlevad – see on iga kunstiteose puhul paratamatu –, vaid et kõik suurimad dramaturgid, välja

arvatud see *kõige suurem*, kasutavad lava, et edastada moraalset või religioosset vaatenurka tegevusele. Teater on ülimalt sobiv selleks, et öelda: „Vaata! Need asjad on ...“ Ometi kasutab enamus dramaturge seda ütlemaks: „Seda tegevust vaadates võib õppida seda moraalset tõde.“ Kreeka tragöödiate autorid kirjutasid meie õpetamise, manitsemise ja isegi poliitilise harimise eesmärgil. Teatri koomiline traditsioon on kantud soovist paljastada rumalust ja piirata liiasust. Ainult Shakespeare'i loomingu oleme vabad varjatud eesmärkide kuulutamisest. /---/

Ma tahan öelda, et dramaturg on keegi, kes on varakult avastanud, et ka pelk inimestevaheliste kokkupuudete ja vastuolude vaatlemine on piisavalt haarav ilma seda kommentaaridesse mähkimata. Asi on taktitunde vormis.

Asi on eelduste puudumises. Ja selles on ka põhjus, miks paljud tõsimeelsed inimesed on olnud Shakespeare'i peale nii vihased – nad ei suuda eristada lõike, kus kuuleme teda oma häälega rääkimas.

“

Thornton Wilder

Teater köitis Thornton Wilderit kogu tema pika elu. Oma esimese täispika näidendini „Pasun hüüab“ jõudis Wilder ülikooliärasel, kuid veelgi varem oli ta hakanud kirjutama kolmeminutilisi näidendeid, dramaatilisi stseene, mis olid mõeldud küll rohkem lugemiseks kui mängimiseks. 1930. aastatel jõuavad trükki ja lavale mitmed tema lühinäidendid ning teatritõlkes ja adaptatsioonid, tõeline läbimurre näitekirjanikuna tuleb aga 1938. aastal, mil lavale jõuab näidend „Meie linnake“ (*Our Town*). See „katse leida meie igapäevase elu ka kõige pisematele seikadele mingi hindamatu väärtus,“ nagu autor oma näidendit ise iseloomustab, pälvis koheselt suure publikumenu ning kriitikute poolehoidu, toob Wilderile tema teise Pulitzeri preemia ning on tänini üks kõige mängitum näidend Ameerika Ühendriikides. Eesti lavale jõudis „Meie linnake“ esmakordselt 1980. aastal Pärnus Ingo Normeti lavastuses, teist korda 1994. aastal Viljandi Ugalas (lavastajaks Vjatšeslav Gvozdkov) ning viimati 2003. aastal samuti Endlas, lavastaja Aleksei Borodini käe all.

„Meie linnakesega“ samal aastal jõuab lavale ka Wilderi näidend „Yonkersi kaupmees“ (*The Merchant of Yonkers*) ning Wilder alustab tööd uue näidendiga, enne selle valmimist jõuab ta veel kiirelt ka Hollywoodi põigata, et kirjutada stsenaarium Alfred Hitchcocki filmile „Kahtluse vari“ (*The Shadow of a Doubt*, 1943). 1942. aastal, vahetult enne sõjaväeteenistusse astumist saab valmis Wilderi näidend „Üle noatera“ (*The Skin of Our Teeth*), mis esietendub Broadway'l Plymouth Theatre'is 18. novembril 1942 Elia Kazani lavastuses. Näidendi vastuvõtt on vastuoluline – publik on segaduses, Wilder on hiljem korduvalt meenutanud, kuidas New Yorgi taksojuhid olivat etenduse esimese vaatuse järel teatri ette kogunenud,

et lahkuvat publikut tänulikult koju sõidutada, kriitika aga valdavalt vaimustuses. 1943. aasta kevadel pälvis Wilder näidendi eest taas Pulitzeri preemia.

Just „Meie linnake“ ja „Üle noatera“ – näidendid, kus tavalise inimese argipäeva kujutakse hoopis avaramate ruumiliste ja ajaliste dimensioonide taustal – tõstavad Wilderi 20. sajandi olulisimaks ameerika dramaturgiks, kelle lavauuenduste mõju sõjajärgse näitekirjanduse arengule on võrreldav

vaid vähestega. Dramaturgina keeldus Wilder olemast jutlustaja või moralist, kuid sellegipoolest kannab tema draamaloomingut selge sõnum – olgu elu kui tahes hall, troostitu ja ebaõiglane, on see siiski elamist väärt; ikka ja jälle korduvad jääajad ning veeputused on inimkonna pärisosa, nagu ka parema ihalemine, koguni parema pärast võitlemine.

Kui Wilderi romaanidest on Eesti lugejani jõudnud nii 1927. aastal kirjutatud „San Luis Rey sild“ (tõlkija Enn Soosaar, Loomingu Raamatukogu 1975) kui 1948. aastal kirjutatud eksperimentaalne kiriromaan „Märtsi iidid“ (*The Ides of March*, tõlkija Henno Rajandi, Eesti Raamat 1983) ning tema viimaseks jäänud teos – 1973. aastal

ilmunud autobiograafiline romaan „Theophilus North“ (tõlkija Victoria Traat, Kuldsulg 1995), siis „Meie linnake“ ning lühinäidend „Pikk jõululõuna“ (*The Long Christmas Dinner*, 1931) on senini ainsad tema Eesti lavadele jõudnud näidendid. „Pikka jõululõunat“ mängiti 1987. aastal Jaan Toominga ja Enn Hango lavastatuna Tartus Vanemuise draamastuudios ning näidendi põhjal 1961. aastal loodud Paul Hindemithi kammeroperit, mille libretistiks oli Wilder ise, 2014. aastal Estonias (lavastajaks Arne Mikk). Meie lavade esimene kokkupuude Wilderi loominguga pärineb aga juba 1974. aastast, kui Vello Rummo lavastatuna esietendus Pärnus Jerry Hermani muusikal „Hallo, Dolly!“ – selle libreto (libretist Michael Stewart) põhineb Wilderi näidendil „Kosjasobitaja“ (*The Matchmaker*, 1954), mis omakorda on tema farsi „Yonkersi kaupmees“ edasiarendus. Nüüd jõuab Pärnu teatri vahendusel esmakordselt Eesti publikuni ka tema näidend „Üle noatera“.

Kui Thornton Wilderilt kord küsiti, mis ta ise arvab, kas tema sünni koht ja aeg, perekondlikud ja muud tingimused on olnud soodsad tema kirjanikuks saamisele, vastas ta: „Igaüks sünnib terve rea puuetega – isegi Mozart, isegi Sophokles – ja hangib neid hiljemgi juurde. Shakespeare kurdab oma tuntud sonetis nukralt, et temale ei ole antud teise kirjaniku „haaret“ või „silmaringi“! Me kõik oleme päikesest ühtemoodi kaugel, kuid saame kõik päikesepaistest osa. Too kõige väärtuslikum, mis ma ellu kaasa sain, on temperament, mis ei tõsta mässu Paratamatuse vastu ja mis leiab ikka ja jälle uut kosutust Lootusest“.

Vastab lavastaja Tiit Palu

Kui meie teatrikülastaja kuuleb Thornton Wilderi nime, siis meenub talle muidugi näidend „Meie linnake“, mida siinseal kena publikumenuga mängitud. Ja teatrivaatajate mälus istub see lugu kui sentimentaalne, nostalgiline ja romantiline kogukonnalugu. „Üle noatera“ on sootuks teistmoodi näidend. Seda nii ülesehituselt, sisult kui tõlgendusvõimaluste poolest. Millisesse žanrisse sa selle näidendi paigutaksid ja milliste sõnadega selle mitte just traditsioonilist ülesehitust kirjeldaksid?

Wilder on ameerika kirjanduse klassik ja žanrite uuen-daja, seda nii teatris kui proosas. Eesti keeles on temalt ilmunud ka mõned romaanid. Näidend on kirjutatud 1942. aastal, kui USA oli just sõtta astunud. Nii on näidendi teemadeks maailma hukk ja uuesti ülesehitamine. Wilderile ei piisanud traditsioonilise teatri vahenditest, seepärast on näidendis elemente, mis mõjuvad julgelt ja moodsalt ka tänapäeval. Näidendi tegelasteks on näitlejad, kes mängivad tegelasi näidendis, kuid aeg-ajalt ka kommenteerivad oma era- ja rollielu. Tunda on Shakes-

peare'i , Pirandello ja Brechti vaimu. Wilder oli intellektuaal ja humanist, ta uskus sellesse, et inimkond suudab end kokku võtta ja edasi minna. Mina usun ka! Näidendis ja lavastuses on olemas kõik žanrid, lihtsuse huvides oleme selle nimetanud komöödiaks.

Peale selle, et lavastad teiste autorite tekste, oled tuntud ka kui kirjanik, kes oma tekste ise lavale paneb. Võibolla on see ametisaladus, aga küsin ikkagi, kuidas leiavad erinevad materjalid tee sinu töölauale?

Teatris me jutustame lugusid, millel heal juhul ka mingi mõte sees on. Sellest mõttest saabki kõik alguse: on mingi ruum, midagi on õhus, mingid inimesed ajavad igaüks oma asja. Olen kirjutanud endale selgemaks oma vanemate elusid ja pääsenud nii ka endale lähemale. Eriti huvitavad on mulle olnud dokumentide ja elulugudega tegelemine, sellest on sündinud näiteks „Klarrissa kirjad“, mis oli Pärnu Suveteatri avalavastus ning on kuuldemänguna praegugi kättesaadav. Kuressaare teater mängib praegu minu „Unistust“, milles elustuvad omaaegsed näitlejad ja olukorrad. Kavandan ka praegu uut elulool põhinevat lavastust. Vanemuises mängiti veel hiljuti „Soomusrong nr 7“, milles sain öelda meie elu ja ideaalide kohta asju, mida tähtsaks pean.

Thornton Wilder kirjutas näidendi „Üle noatera“ 1942. aastal, siis kui Euroopas möllas sõda. Usun, et autori mitmedki teemavalikud selles näidendis on sellest asjaolust tingitud. Milline võiks olla selle loo kõnetus tänasesse päeva?

Me oleme proovides neist asjust rääkinud. Andrus Vaarik ütles, et tema põlvkond on ainulaadne, sest on saanud elada oma elu sõjata. See on olnud ainulaadne pikk periood, sest mõne määratluse järgi ajalugu koosnebki

peamiselt sõdadest. See pikem rahuaeg Euroopas pole sündinud ilma pingutusteta, milleks sundis maailmasõdade häving. Ma ei taha olla mingi näpuganäitaja või ajalehtede ümberjutustaja. Aga ütleme siis nii: me oleme piiri peal, ja mõnikord ei tea, kummale poole see asi nüüd siis kukub. Wilder jagab veendumust, et inimkonnal on see jõud ja tahtmine alustada ikka ja jälle otsast ja teha seda paremini kui eelmisel korral. Ei tohi väsida, peab leidma üles selle mõtte, milleks seda teha. Ja nii on kas või viimasel hetkel, üle noatera, võimalik päästa terved maailmad.

Oled olnud pikka aega peanäitejuht nii Endla kui Vanemuise teatris. Kui neid kahte teatrit omavahel võrrelda, siis millised on peamised erinevused/sarnasused?

Tõepoolest, kahe teatri peale kokku 20 aastat kunstilise juhina. Teatris on kõige tähtsamad inimesed, majade ja lavade suurus on teisejärguline. Trupid muutuvad, aeg ja ruum meie ümber samuti, inimesi valdavad uued ideed, info liigub suurtes mastaapides. Kõik on pidevas muutuses, ja nii peabki olema, Endlas on praegu huvitav periood, Ingomar Vihmar on teinud julgeid otsuseid ja lavastusi, mis on teinud teatri omanäoliseks. See maja, kus olen kunagi töötanud, on mulle nii tuttavlik kui üllatusi pakkuv. Ütleme siis nii, et maja on sama koha peal, aga koht on teine.

Usun, et Thornton Wilderi tekst on üsna unikaalne ja ajatu, kirjeldamaks inimese kohta ja seisundit maailmas. Milline on käesoleva maailma seisund sinu hinnangul? Kas meil on veel lootust?

Ma küll loodan. Ah, mis: ma olen selles kindel! Olgem ikka humanistid!

Kava koostamisel on lisaks enamlevinud internetiallikatele ning Thornton Wilderi perekonna ametlikule veebilehele www.thorntonwilder.com kasutatud Enn Soosaare järelsõnu Thornton Wilderi „Märtsi iidide“ (Eesti Raamat, 1983) ja „San Luis Rey silla“ (Loomingu Raamatukogu, 1975) eestikeelsetele väljaannetele, ajakirja „*The Paris Review*“ 1956. aasta talvenumbris ilmunud Richard H. Goldstone'i intervjuud Thornton Wilderiga ning Jackson R. Bryeri toimetatud kogumikku „*Conversations with Thornton Wilder*“ (University Press of Mississippi, 1992). Lavastaja Tiit Paluga vestles Ott Kilusk.

Carl van Vechteni foto Thornton Wilderist on tehtud 18. augustil 1948, mil Wilder Westport Country Playhouse'i suvelavastuses „Üle noatera“ härra Antrobust kehastas ning see, nagu ka „Üle noatera“ esmalavastuse plakat, on võetud Wikimedia Commonsi vabakasutuslitsentsiga CC0 tähistatud varamust.

Kava koostasid Ott Kilusk ja Anne-Ly Sova.
Lavastuse plakatifotod tegi Priit Loog,
plakati kujundas Koidu Pilve.
Kavalehe kujundas Koidu Pilve.

lavastusjuht **Andrus Jõhvik**
pealavameister **Kaido Päästel**
vanemlavameistrid **Ando Loosaar, Fred Laur, Janek Lipponen**
lavameistrid **Lauri Allikas, Erko Leppik, Sergei Peetso, Mario Valmas**
dekoratsioonide valmistajad **Kaido Päästel, Viljar Viik**
butafoor-dekoraator **Kaido Torn**
tekstiilide värvija **Anu Heinsalu-Diževski**
kostüümiala juhataja **Ester Kasenurm**
kostüümide õmblejad **Urve Kasenurm, Urve Enne, Epp Mõts**
grimmiala juhataja **Ivi Smeljanski**
grimeerijad **Sirle Teeäär, Karina Pajunurm, Kertu Vilgats**
kostümeerijad **Kärt Altjõe, Airin Vaarmann, Lisette Pent**
inspitsient-rekvisiitorid **Anu Hövel, Astrid Kivila, Silja Koppel**
heliala juhataja **Siim Rohtväli**
helimeistrid **Tarmo Jürgens, Janek Vlassov**
valgusala juhataja **Margus Vaigur**
valgusmeistrid **Karmen Tellisaar, Ivar Piperskihh, Iiris Purge**
videomeistrid **Argo Valdmaa, Antti Aalmaa**
haridustöö koordinaator **Liina Unt**
muusikajuht **Feliks Kütt**
turundus- ja müügijuht **Inger Lilles-Nestor**
trupijuht **Aigi Veski**
peaadministraator **Ain Millberg**
haldusjuht **Kaido Lüll**
dramaturgid **Anne-Ly Sova, Ott Kilusk**
loominguline juht **Ingomar Vihmar**
teatrijuht **Roland Leesment**

SA Endla Teater kassa 442 0666
Keskväljak 1 info 442 0667
Pärnu 80010 www.endla.ee

Teatri toetajad ja koostööpartnerid

pärnu

CRAMO
ehitusseadmete rent

ERR

ESTONIA
Spa Hotels

KUKU

EPS
TERM AS Reideni plaad

 Metsä

 tervis
ravispaahotell

Täname

 HANSAPROFIIL AB

METALBOSS

Autoriõigusi vahendab

eesti 300
TEATRI
AGENTUUR